



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Svmma, Sive Avrea Armilla Bartholomæi Fvmi Placentini,
ordinis Prædicatorum, ac hæreticæ prauitatis Inquisitoris**

Fumo, Bartolomeo

Antverpiae, 1570

Scandalvm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30427

piunt postea valere. secundum Caieta. ibi. & Scot. Tab. verò ibi §. vlt. dicit hoc esse contra S. Thom. 4. sentent. d. 11. q. 1. a. 3. Sed Silu. ibi, circa finem determinat, quod hæc diuersitas opinionum est tantum in verbis: quoniam illi, qui dicant penitentiam hanc debere iterari, intelligunt vel iniunctam vel æquiualentem, vel hic, vel in purgatorio. Vide Silu. ibi, & Archidiacon. Florenti. 3. par. tit. 14. c. vlt. Si verò penitens non impleuit totam, vel tempore, aut loco deputatis, quod fuerat iniunctum, impleat postea, quoniam in satisfactione principale est opus, non autem circumstantia temporis, vel loci. Hæc determinatio multos consolari potest.

6 **P**ossere etiam quis sacramentale penitentiam per alium voluntarie acceptantem, & implentem satisfacere, cum consensu confessoris, qui imposuit, vel alterius, ut mutatio sententiæ quò ad personam satisfactricem, si fiat à iudice. In articulo autem mortis hoc fieri possit sine tali licentia, sub ratione binone: secundum Caieta. ibi. Prædicta intellige, quod vnus pro alio potest satisfacere in quantum penitentia ordinatur ad solutionem debiti, non autem in quantum medicina est pro peccato vitando. Et qui pro alio soluit, debet esse in gratia. secundum Tab. ibi. §. 3. quia per charitatem actus vnus efficitur alterius, nec exigitur: ille pro quo ab alio satisfit, sit impotens, quia siue possit, siue non valet satisfactio, quantum ad debiti solutionem, ut dictum est, non tamen bene factum est alteri imponere, quando quis per se potest, vel non apparet in eo aliqua impossibilitas ad soluendum datam penitentiam.

7 **Q**ui imponit alteri satisfactionem pro se, si moritur, non statim à pœna debita liberatur, sed completa satisfactione. ideo caueant homines, neque per se expleant, committant filijs, vel amicis, quia luent pœnam, antequam sit satisfactum: ut patet.

8 **F**LAGELLA à Deo missa, & aliarum tribulationes, quæ homo parienter ac-

ceptat, ad purgationem peccatorum sunt satisfactoria, secundum Tho. ubi supra. ar. 4. q. 2. Ideo calamitates equanimiter tollerari debent: consentit Greg. de Lazaro mendico loquens.

SCANDALVM.

SCANDALVM, quod importat dictum vel factum minus rectum, occasionem spiritualis ruinae præbens: secundum Th. secunda secundæ. q. 43. a. 1. opponitur charitati proximi. ideo peccatum est, dupliciterque committitur, per se, id est, ex intentione, ut alter ruat in peccatum, & sic est speciale peccatum trahens speciem ex fine: ut si intendit trahere aliquem ad furti vel adulterij consensum, vel alterius culpæ, ut consentiens hic proprie peccat peccato scandalali: quia intendit recte alterius animæ nocuentum, cuius oppositum directe intendit fraterna correctio. Qui autem prouocat, vel inducit aliquem ad huiusmodi peccata, non propter hunc finem, videlicet ut ruat in peccatum, sed ut impleatur voluntas propria, vel alterius non peccati speciali peccato scandalali, sed peccatum hoc pertinet ad speciem peccati, ad quod prouocat. Scandalizare autem per accidens dupliciter contingit. Vno modo faciendo malum coram alijs, qui inde sumunt occasionem peccandi, & hoc peccatum non est in specie scandalali: quia hæc circumstantia, & si aggrauet hoc peccatum, non tamen mutat speciem, sed remanet in specie illius peccati, quod agit, ut puta blasphemix, vel alterius. Alio modo faciendo actum non malum secundum se, sed habentem mali speciem, ex quo alij ad peccatum inducuntur, & hoc ad scandalum pertinet per se, si intendit ruinam: reductiue autem si non illam intendit, & si habet intentionem quis trahendi ad alium ad mortale, erit mortale, etiam quod factum illud esset veniale, vel nullum ex se, si intendit veniale, erit & scandalum veniale. Consentit his Caietanus. secunda secundæ. qu. 43. ad 1. 2. 3. dubium. Neque in summa ab hac sententia variare videtur, imò confirmat.

² § 1 quis committit aliquid quod ex se malum non est, sed habet speciem mali, & est periculum alterius ruinae, consideratis conditionibus personarum, locorum, & temporum, accusatum, & audit à fide dignis aliquos ignorantes, & infirmos ex hoc disponi ad ruinam mortalis culpa, si non abstinet à tali facto, si potest commode, donec tales informantur de operis bonitate, mortaliter peccat, non curans de ruina pusillorum. Si verò periculum est de veniali, venialiter agit. Secus si nescit aliquem scandalizari, vel si informati de opere non malo perseverent in ruina: quia tunc ex parte tantum illorum scandalum est.

³ Ex dictis videtur sequi: ut dicit Archidiaconus Flor. & Sil. ibi. §. 1. q. 2. quod mulier se amari credens turpiter ab aliquo, non curans de eius ruina, si sine causa offerat se aspectibus eius, licet non intendat eius ruinam, mortaliter peccat: secus si non credit, vel aliter commode facere non potest, sed tene contra videtur. Caieta. supra, Ornatu. §. 3.

⁴ P A S S I V M scandalum est, quando praeter operantis intentionem, & conditionem operis aliquis male dispositus ex tali opere ad peccandum dispositus, sicut Pharisei murmurabant contra Christum, ex eo, quod curabat infirmos. Et hoc scandalum non est peccatum in faciente opus tale, sed in eo, qui ex hoc peccandi occasionem accipit. Unde dicit Caieta. ibi in sum. quod non monstrat circumstantiam aggravantem, sed peccantis infirmitatem. Si enim firmus esset, non scandalizaretur ex tali opere bono ex se.

⁵ P R O P T E R vitandum scandalum aliquando dimittenda est veritas doctrinae, scilicet tacendo, & iustitiae non exercendo, sed non debet dimitti veritas vitae: ut scilicet quis dimittat facere ea, quae necessaria sunt ad salutem, vel faciat quod est peccatum, propter vitandum scandalum, ut punire innocentem, vel fidem aut veritatem negare, & in hoc sensu intelligitur illa regula iuris, in 6. de regul. iur. ubi dicitur:

Vtilius scandalum nasci permittitur, quam veritas relinquatur. Conformiter S. Th. supra, a. 7. Non tamen aliquod malum etiam minimè: ut peccatum veniale ad vitandum scandalum est faciendum: quia non sunt facienda mala, ut veniant bona: sicut concludit Th. supra ad 1.

⁶ B O N A temporalia communia, siue ecclesiae, siue Reip. non sunt dimittenda propter scandalum, sicut necessaria ad salutem: secundum Th. supra, at. ut bona verò propria, quorum nos sumus domini, propter scandalum ortum ex ignorantia, vel infirmitate, sunt dimittenda, vel dando, vel non repetendo, aut aliter, scandalum sedando aliqua monitione: ut dicit Augustinus de sermone domini. Si autem scandalum ex malitia oriretur, ut erat scandalum Pharisaeorum, secus esset: quia sic dimittendo bona propria, daretur occasio malis retinendi aliena, & rapinam: ut dicit Gregorius in mora. nec facile esse debemus ad credendum alios scandalizari de bono opere: ut dicit Rayn. neque à cibo totaliter debemus abstinere, licet à tali cibo propter scandalum: quia dicit Apostolus, 1. Corinth. 8. Non maducabo carnem in aeternum, ne fratrem meum scandalizem. Sic de bono faciendo, iuxta hanc regulam dicito, ad quod scilicet quis non tenetur de necessitate salutis. Secus autem est de opere necessario: ut est facere eleemosinam in extrema necessitate.

SCIENTIA,

¹ S C I E N T I A, quae requiritur in te, non est illa, de qua dicit Philosophus, quod est rem per causam cognoscere, sed est cognitio sensualis alicuius rei particularis. ff. de test. l. testium fides.

² P E R S O N A E ecclesiae debent vacare scientiae sacrae scripturae. c. 2. d. 38. & iuris canonici possunt & philosophiae naturali, & morali intendere. c. turbat. d. 37. & alij scientijs: ut possint ad scientiam pietatis habere aditum, vel ad impugnandum haereticos, vel alio bono fine, dummodò necessa-